

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FIL

FILOZOFIJA

Ispitna knjižica 2

FIL IK-2 D-S037

FIL.37.HR.R.K2.12

35226

12

Prazna stranica

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

U ovome dijelu ispita napišite esej slijedeći priložene upute i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Esej obvezatno napišite na list za čistopis.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Esej će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan.

Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Filozofija

Esej

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedeni tekst. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **Historija ili svijest o povijesti i afirmacija života**

Pogledaj stado što pokraj tebe pase. Ono ne zna što je jučer, što je danas, skače unaokolo, pase, miruje, preživa, ponovo skače, i tako od jutra do noći i iz dana u dan, kratko privezano svojom ugodom i neugodom, naime, uz kolac trenutka, a stoga ni tužno ni mrzovoljno.

Čovjeku teško pada to gledati, jer pred životinjom se on busa u prsa svojom ljudskošću, a ipak ljubomorno gleda na njenu sreću jer to je jedino što bi htio, poput životinje živjeti ni mrzovoljno i bolno, a ipak to hoće uzalud, jer neće onako kao životinja. Čovjek bi životinju jamačno i upitao: zašto mi ne govoriš o svojoj sreći, nego me samo gledaš? Životinja, doduše, hoće odgovoriti i reći: to dolazi odatle što svagda odmah zaboravljam ono što sam htjela kazati, no tad već zaboravlja i taj odgovor, te šuti, tako da se čovjek nad tim čudom čudi.

Ali čudi se i samom sebi što se ne može naučiti zaboravu te neprestano visi o onom prošlom. Ma kako daleko, ma kako brzo trčao, i taj okov trči s njim zajedno. (...) Tad čovjek kaže: „sjećam se”, te zavidi životinji koja smjesta zaboravlja i koja gleda kako svaki trenutak zaista umire, tone natrag u maglu i noć te zauvijek iščezava. Tako životinja živi *nehistorijski*.

(...) Čovjek se, naprotiv, upire o veliki i sve veći teret prošloga. Taj ga teret pritišće nadolje ili savija na stranu, otežava mu hod poput nevidljiva i mračna bremena, (...)

(...) Tko se ne može smjestiti na prag trenutka zaboravljajući sve prošlosti, tko ne uspijeva poput boginje pobjede stajati na jednoj točki bez vrtoglavice i straha, taj neće nikad znati što je sreća, a i još gore: neće nikad učiniti nešto što druge čini sretnima. Zamislite krajnji primjer, čovjeka koji uopće ne bi posjedovao snagu zaboravljanja, koji bi bio osuđen na to da posvuda vidi bivanje.

Takav više ne vjeruje ni u svoj vlastiti bitak, ne vjeruje više u sebe, vidi kako se sve razilazi i rastače u pokretne točke i gubi se u toj struji bivanja. (...) Svemu djelovanju pripada zaboravljanje, kao što životu svega organskog pripada ne samo svjetlo nego i tama. Čovjek koji bi htio skroz naskroz samo historijski osjećati, bio bi sličan onomu koji bi bio prisiljen suzdržavati se od sna,... Dakle, moguće je živjeti gotovo bez sjećanja, pače i sretno živjeti, kako pokazuje životinja; ali sasvim je nemoguće uopće živjeti bez zaboravljanja. Ili, da se o svojoj temi izjasnim još jednostavnije: *postoji jedan stupanj nesanice, preživljanja, historijskog smisla, pri kojemu ono što živi biva oštećeno, a na koncu i propada, pa bio to čovjek ili narod ili kultura.*

Filozofija

Esej

Da bi se odredio taj stupanj, a njime onda i granicu na kojoj ono prošlo mora biti zaboravljeno, da ne bi postalo grobarem sadašnjeg, moralo bi se točno znati kolika je *oblikovna snaga* nekog čovjeka, nekog naroda, neke kulture, mislim na onu snagu da se raste iz sebe na vlastiti način, da se preoblikuje i prisvaja ono prošlo i tuđe, da se liječi rane, da se nadomješta ono što je izgubljeno, da se iz sebe ponovno oblikuje razorene forme.

(...) Upravo je to stav čijem je razmatranju čitatelj pozvan: *ono nehistorijsko i ono historijsko u jednakoj su mjeri nužni za zdravlje pojedinca, naroda i kulture.* (...)

To da život treba službu historije mora biti pojmljeno tako jasno kao i stav koji će kasnije biti dokazan da prekomjernost historije onom živom šteti. Historija onom što živi pripada na trojak način: pripada mu kao onom koje djeluje i teži, kao onom koje očuvava i štuje, kao onomu koje pati i treba oslobođenje. Toj trostrukosti odnošenja odgovara trostrukost vrsta historije: utoliko je dopušteno razlikovati *monumentalnu, antikvarnu i kritičku* vrstu historije.

(...) Ako čovjek koji hoće stvoriti ono veliko uopće treba prošlost, laća je se pomoću monumentalne historije. Naprotiv, onaj tko želi ustrajati u onom naviknutom i iz davnine štovanom njeguje prošlost kao antikvarni historičar. A samo onaj kome grudi tišti neka sadašnja nevolja i koji pod svaku cijenu hoće sa sebe zbaciti teret, taj ima potrebu za kritičkom, to znači presuđujućom i osuđujućom historijom.

Friedrich Nietzsche, *O koristi i štetnosti historije za život*

Filozofija

Esej

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: „vremenitost ljudske egzistencije”, „sjećanje i zaboravljanje”, „prošlost u sadašnjosti”, „monumentalna historija”, „antikvarna historija” i „kritička historija”.

1. Objasnite zašto Friedrich Nietzsche smatra da je životinja sretna.
2. Objasnite koji je prema Friedrichu Nietzscheu uzrok težine i boli u ljudskoj egzistenciji.
3. Objasnite zašto su prema Friedrichu Nietzscheu historijsko sjećanje i nehistorijsko zaboravljanje podjednako nužni za zdravlje pojedinca, naroda i kulture.
4. Navedite i objasnite koje vrste historije ili odnosa prema prošlosti razlikuje Friedrich Nietzsche.
5. Objasnite zašto je prema Friedrichu Nietzscheu kritička vrsta historije važna za afirmaciju života.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. interpretacije povijesnoga događaja koja nas opterećuje i ograničava nam život u sadašnjosti
2. interpretacije povijesnoga događaja koja nam je korisna i obogaćuje nam život u sadašnjosti.

List za čistopis

List za čistopis

03

List za čistopis

List za čistopis

03

List za čistopis

List za čistopis

03

List za čistopis

List za čistopis

03

Prazna stranica

Prazna stranica

